A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (harmadik tanács)

2010. január 12.*

A C-497/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Amtsgericht Charlottenburg (Németország) a Bírósághoz 2008. november 17-én érkezett, 2008. november 7-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Amiraike Berlin GmbH**

által indított eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, R. Silva de Lapuerta (előadó), G. Arestis, J. Malenovský és T. von Danwitz bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: R. Grass,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: német.

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK 10., EK 43. és EK 48. cikk értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a német jog szerint alapított Amiraike Berlin GmbH (a továbbiakban: Amiraike) által benyújtott azon kérelemre vonatkozó eljárás keretében terjesztették elő, amely az angol jog szerint alapított Aero Cottbus Ltd (a továbbiakban: AeroCC) németországi vagyona tekintetében felszámolóbiztos kijelölésére irányul.

Jogi háttér

A német jog

3 A részvénytársaságokról szóló 1965. szeptember 6-i törvénynek (Aktiengesetz) (BGBl. 1965 I, 1086. o., a továbbiakban: a részvénytársaságokról szóló törvény) „A felszámolás befejezése” címet viselő 273. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben befejezték a felszámolást, és benyújtották a záróelszámolást, a felszámolóbiztosok kötelesek a felszámolás befejezését a cégjegyzékbe történő bejegyzés végett bejelenteni. A társaságot törölni kell.

[…]

(4) Amennyiben utóbb további felszámolási intézkedések válnak szükségessé, az érintett kérelmére a bíróság újra kijelöli az eddigi felszámolóbiztost, vagy más felszámolóbiztost jelöl ki. […]

(5) A (2), a (3) bekezdés és a (4) bekezdés első mondata szerinti döntés ellen közvetlen jogorvoslattal lehet élni.”

4 A nemperes eljárások tárgyi hatályáról szóló 1898. május 17-i törvény (Gesetz über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit) 145. cikke értelmében, az Amtsgericht rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a részvénytársaságokról szóló törvény 273. cikke (4) bekezdésének megfelelően felszámolóbiztost jelöljön ki.

5 A Polgári Törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch) 43. cikkének (1) bekezdése szerint a dologhoz fűződő jogokra annak az államnak a joga az irányadó, amelyben a dolog található.

Az angol jog

6 A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi törvény (Companies Act 2006, a továbbiakban: CA 2006) a korlátolt felelősségű társaságokat éves beszámoló benyújtására kötelezi.

7 A CA 2006 1000. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ha a cégjegyzékvezető megalapozottan véli úgy, hogy valamely társaság semmilyen gazdasági tevékenységet nem folytat, illetve nem működik, postán küldött levélben érdeklődhet e társaságnál arról, hogy folytat-e valamilyen gazdasági tevékenységet, illetve működik-e.

(2) Ha a cégjegyzékvezető a levél megküldését követő egy hónapon belül nem kap választ, az ezen egyhónapos határidő lejártát követő két héten belül ajánlott levelet küld az első levélre hivatkozással, amelyben kitér arra, a) hogy nem kapott választ, valamint, b) hogy amennyiben a második levélre a keltét követő egy hónapon belül nem érkezik válasz, a társaság cégjegyzékből való törlése végett a Hivatalos Lapban hirdetmény közzétételére kerül majd sor.

(3) Ha a cégjegyzékvezető a) olyan tartalmú választ kap, miszerint a társaság semmilyen gazdasági tevékenységet nem folytat, illetve nem működik, vagy b) a második levél elküldését követő egy hónapon belül semmilyen választ nem kap, a Hivatalos Lapban hirdetményt tehet közzé, amelyet postai úton a társaság részére is megküld, kitérve ebben arra, hogy a hirdetmény keltét követő három hónap elteltével az e hirdetményben említett társaság nevét a cégjegyzékből törölni fogják és a társaságot megszüntetik, kivéve ha ok merül fel ennek mellőzésére.

(4) A hirdetményben feltüntetett határidő lejártakor a cégjegyzékvezető törölheti a társaság nevét a cégjegyzékből, kivéve ha a társaság az említett határidő lejárta előtt okot szolgáltatott ennek mellőzésére.

(5) A cégjegyzékvezető a Hivatalos Lapban hirdetményt tesz közzé a társaság nevének a cégjegyzékből való törléséről.

(6) A társaság a hirdetménynek a Hivatalos Lapban való közzététele időpontjában megszűnik.

(7) Azonban a) minden igazgatótanácsi tag, vezető és tulajdonostárs (esetleges) felelőssége megmarad és ugyanúgy megállapítható, mintha a társaság nem szűnt volna meg, továbbá b) a jelen cikk egyetlen rendelkezése sem sérti a bíróság arra vonatkozó hatáskörét, hogy olyan társaságot felszámoljon, amelynek nevét a cégjegyzékből törölték."

8 A CA 2006 1012. cikke értelmében:

„(1) A társaság megszűnésekor a társaság birtokában lévő vagy számára vagyonkezelő által a megszűnése időpontjában kezelt minden vagyontárgyat és mindennemű jogot (beleértve a hosszú távú bérleti jogot, de nem beleértve a társaság által vagyonkezelőként harmadik személy számára kezelt vagyontárgyakat) gazdátlan javaknak kell tekinteni, és

a) azok ennélfogva elsődlegesen a Korona, illetőleg a Lancasteri Hercegség, illetőleg Cornwall hercegének tulajdonát képezik (az esettől függően), valamint

b) tulajdonuk ugyanazon feltételek mellett száll át és e javak ugyanúgy kezelendők, mint a Koronára, a Lancasteri Hercegségre, illetőleg Cornwall hercegére szálló más gazdátlan javak.

[…]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9 Az alapügy olyan nemperes eljárásra vonatkozik, amelynek tárgya „későbbi” felszámolóbiztos kijelölése az AeroCC németországi vagyonának felszámolására, a „levált társaságra” vonatkozó német jog elveinek megfelelően analógia útján a részvénytársaságokról szóló törvény 273. cikkének (4) bekezdését alkalmazva.

10 Az AeroCC-t korlátolt felelősségű társaságként alapították Angliában és Walesben 2005. április 8-án, a cégjegyzékbe pedig Cardiffban jegyezték be.

11 E társaság igazgatótanácsi tagjai ezt követően elmulasztották benyújtani a brit társasági jog által előírt, brit adótanácsadó által záradékkal ellátott éves beszámolókat. A kérdést előterjesztő bíróság szerint az AeroCC-t emiatt 2008 januárjában törölték a cégjegyzékből, aminek következtében vagyona a brit koronára szállt.

12 Az AeroCC Németországban csak képviseletet működtetett. Az AeroCC ugyanakkor különböző, Németországban található vagyonelemekkel rendelkezik, nevezetesen legfőképpen részesedése van egy berlini székhelyű polgári jogi társaságban, amely belföldi ingatlanvagyonnal, több, Németországban található telek átruházására vonatkozó igénnyel, valamint különböző kártérítési követelésekkel rendelkezik.

13 Az AeroCC többségi tulajdonosaként az Amiraike 2008. június 16-án a kérdést előterjesztő bírósághoz „későbbi” felszámolóbiztos kijelölése iránti kérelmet nyújtott be az AeroCC Németországban található vagyonának a „levált társaságra” vonatkozó elvek szerint történő felszámolása céljából.

14 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a CA 2006 1012. cikkében előírt intézkedés kisajátítási intézkedésnek minősül. Márpedig, ha az ilyen intézkedések elvben nem is válthatnak ki joghatást az azokat megállapító állam területén kívül, az alapügyben mégsem ez a helyzet. Az említett bíróság szerint amennyiben egy társaság az EK 43. cikkből és az EK 48. cikkből eredő letelepedési szabadságát gyakorolva tudatosan valamely tagállam társasági jogának veti alá magát, nem hivatkozhat annak a másik tagállamnak a kedvezőbb társasági jogára, amelynek területén társasági vagyonának egy része található, azzal a céllal, hogy a megalapítása szerinti tagállam joga értelmében a saját megszüntetéséből következő bizonyos hátrányos jogkövetkezményeket elkerüljön. Az ilyen tetszőleges jogválasztás ellentétes a közösségi joggal, és e tekintetben a „levált társaság" német jogintézményére, amely a hidegháború idején létrejött régi jogintézmény, nem lehet hivatkozni.

15 Ilyen körülmények között az Amtsgericht Charlottenburg úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az elsődleges közösségi jog rendelkezéseit, különösen az EK 10., EK 43. és EK 48. cikket, valamint az (európai) közösségi tagállamok nemzeti jogrendjeinek egymás közötti kölcsönös elismerésének elvét, hogy valamely tagállam (az első tagállam) az elsődleges közösségi jog ratifikálása révén főszabály szerint egyetértését fejezte ki a második tagállam jogrendje által elrendelt kisajátítási intézkedés felségterületén való érvényesülésével kapcsolatban, legalábbis arra az esetre vonatkozóan, amikor a kisajátítási intézkedés által érintett magánjogi társaság a közösségi jogi letelepedési szabadságának gyakorlása során tudatosan alávetette magát a második tagállam kisajátítást elrendelő társasági jogának, azonban az első tagállamban is folytat gazdasági tevékenységet, és ott is rendelkezik a kisajátítási intézkedés által érintett társasági vagyonnal?"

A Bíróság hatásköréről

16 Az Amiraike és a német kormány szerint az Amtsgericht által hozandó határozat nem igazságszolgáltatási jellegű. Először is tehát azt kell megállapítani, hogy a jelen esetben az Amtsgericht Charlottenburgnak igazságszolgáltatási jellegű döntést kell-e hoznia, hogy ezután meg lehessen állapítani, hogy a Bíróság hatásköre kiterjed-e az elé terjesztett kérdésnek az EK 234. cikkel összhangban történő megválaszolására.

17 E tekintetben, jóllehet az kétségtelen, hogy az Amtsgericht Charlottenburg „bíróság", ahhoz, hogy az EK 234. cikk értelmében a Bírósághoz fordulhasson, az is szükséges, hogy előtte eljárás legyen folyamatban, és hogy igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében kelljen határozatot hoznia (lásd a 138/80. sz. Borker-ügyben 1980. június 18-án hozott végzés [EBHT 1980., 1975. o.] 4. pontját és a 318/85. sz. Greis Unterweger ügyben 1986. március 5-én hozott végzés [EBHT 1986., 955. o.] 4. pontját; a C-111/94. sz. Job Centre („Job Centre I") ügyben 1995. október 19-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-3361. o.] 9. pontját; a C-178/99. sz. Salzmann-ügyben 2001. június 14-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-4421. o.] 14. pontját; a C-182/00. sz., Lutz és társai ügyben 2002. január 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-547. o.] 13. pontját; a C-165/03. sz. Längst-ügyben 2005. június 30-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5637. o.] 25. pontját, valamint a C-96/04. sz. Standesamt Stadt Niebüll ügyben 2006. április 27-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-3561. o.] 13. pontját).

18 Az ügy irataiból kitűnik, hogy az alapügyben az Amtsgericht Charlottenburg közigazgatási hatáskörben fordult előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz. Ugyanis a meghozandó határozat tárgya csupán „későbbi" felszámolóbiztos kijelölése az AeroCC Németországban található vagyona tekintetében. A részvénytársaságokról szóló törvény 273. cikke (4) bekezdésének közvetlen vagy analógia útján történő alkalmazása során a bíróság alapvető feladata annak eldöntése, hogy a felperes vagy más személy által javasolt személy alkalmas-e valamely, a cégjegyzékből törölt társaság fennmaradó vagyonának felszámolására.

19 Ezenkívül az ügy irataiban semmi nem utal arra, hogy a jelen esetben az Amtsgericht Charlottenburg előtt az Amiraike és egy esetleges alperes között peres eljárás lenne folyamatban. Ellenkezőleg, az előzetes döntéshozatalra utaló határozat bevezető része

szerint csupán egy kereskedelmi jogi tárgyú „ügyről”, nem pedig „peres eljárásról” van szó. E bevezető rész csak az AeroCC nevét és címét jelöli meg. Ráadásul az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő tényállás-ismertetés nem említ semmilyen olyan személyt vagy intézményt, amely az Amiraike által az AeroCC-vel – amelynek az Amiraike többségi tulajdonosa – kapcsolatban benyújtott kérelmet támadná.

20 Továbbá az ügynek a Bírósághoz benyújtott irataiból sem állapítható meg, hogy azt megelőzően, hogy az Amtsgericht Charlottenburg a Bírósághoz fordult, az Amiraike helyzetéből adódóan olyan döntés született volna, amelyet e bíróság előtt keresettel lehetett volna megtámadni. E bíróság tehát az első olyan szerv, amely az AeroCC tekintetében történő felszámolóbiztos-kijelölés iránti kérelemmel foglalkozik.

21 Ebből az következik, hogy az alapügyben az Amtsgericht Charlottenburg közigazgatási hatóságként jár el, anélkül, hogy valamely jogvita eldöntése érdekében fordultak volna hozzá, tehát nem igazságszolgáltatási feladatkört gyakorol.

22 A fentiek alapján az eljárási szabályzat 92. cikke 1. §-ának és 103. cikke 1. §-ának értelmében meg kell állapítani, hogy a Bíróságnak nyilvánvalóan nincs hatásköre arra, hogy az Amtsgericht Charlottenburg által előterjesztett kérdésben határozzon.

A költségekről

23 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Az Európai Unió Bíróságának nyilvánvalóan nincs hatásköre arra, hogy az Amtsgericht Charlottenburg által 2008. november 7-i határozatban előterjesztett kérdést megválaszolja.

Aláírások